

nes přednesl referát přípravného výboru konference. Ukázal v něm zejména specifiku problému volného času v rozvojových zemích, v nichž jde především o úvahy, jak využít tzv. volného času početných sociálních skupin, jak účelně a správně i z hlediska perspektivy vývoje společnosti organizovat možnosti jeho využití. Poukázal na řadu zkušeností revoluční Kuby, na veliký projekt boje s analfabetismem, který byl na Kubě celonárodní akcí vyúsťující v praktickém odstranění negramotnosti (dnes asi 3 0/0 negramotných; ve většině jihoamerických zemí obvykle dnes ještě nad 50 0/0 obyvatelstva). Poukázal dale na významné projevy uvědomění lidí v dobrovolné práci (v době konference přinášel tisk zprávy o práci sta tisíc brigádníků na sklizni cukrové třtiny). Hovořil i o chybách, k nimž došlo — boj s negramotností vyžaduje řešit šířeji i ekonomické souvislosti, využít rostoucí kvalifikace, vytvořit potřebu vyšší kvalifikace atd. Dnes jde o kontinuální rozvoj osobnosti. „Zajímá nás vše, co činí lid spokojeným a rozvíjí osobnost člověka“ — prohlásil a podal zajímavé informace o masovém rozvoji sportu, lidového umění atd. V sekcích se řada delegátů vracela k jeho projevu a prohlásila zkušenosti Kuby za teoretický i praktický přínos a příklad i pro africké a asijské země (ministr Keita). Poukazovali na fakt, že i když je v jejich zemích neobdělána půda, mají mladí lidé „volný čas“. S uznáním výsledků a díkem za pozvání vystoupil i jeden ze čtyř amerických účastníků konference, prof. Schaffer.

Ve stručné zprávě nelze obsáhnout informace o několikadenním jednání pěti sekcí. Velmi aktivně se na práci konference podílel známý italský teoretik a autor knihy o volném čase Gianni Totti (kniha byla přeložena i do polštiny s názvem *Czas wolny*). Poukazyval správně na nevyžnost komplexního řešení problému, zahrnujícího rozbor ekonomických předpokladů (vztah práce a volného času), politických opatření, sociální struktury, ideologie. S velikou pozorností vyslechli delegáti vystoupení švédského delegáta prof. Israela, který prokázal zaslíbenou informovanost o problémech socialistických zemí, dr. J. Thomase z Indie a delegátů polských, sovětských a československých, informujících již o konkrétních výzkumech volného času u různých sociálních vrstev socialistických společností.

Vystoupení socialistických delegátů upozorňovala na význam ekonomického rozvoje a význam vědy i řízení ekonomiky a společenských procesů v jejich úhrnu a stala se tak protiváhou některých vystoupení přeceňujících význam jen nadstavbové sféry pro řešení problémů volného času (egyptský delegát Malik aj.).

Význam konference vyplyne již z konstatování, že byla prvou konferencí k této problematice v rozvojových zemích. Započala tak zkoumání velmi složitého jevu — specifiky volného času v těchto zemích na rozdíl od zemí industriálně rozvinutých, významu tohoto sociálního jevu pro emancipaci

národní, ekonomickou, sociální a kulturní v rozvojových zemích. Jednání konference mají vyjít tiskem.

Jaroslav Kohout

O kvalitě vztahů ve stavebních družstvech

V posledních letech se v naší společnosti následkem bytové krize provázející vývoj státu začala ustavovat stavební bytová družstva, aby budovala nové domy a rozšířila tak počet bytových jednotek. Družstevní výstavba ve svých nejrozmanitějších formách sdružuje občany se stejným zájmem: zvýšit svou bytovou a tím i životní úroveň, bydlet v domě s ústředním topením a mít veškeré příslušenství. V družstvech se tužby občanů po dobrém bydlení splňují mnohdy dříve a kvalitněji než jakýmkoli jiným způsobem. Získání bytu koupí a soukromou výstavbou nebo přidělení státního bytu se nejeví v mnoha případech tak výhodné jako členství v družstvu. Dalším motivem pro družstevní výstavbu u jednotlivců je možnost uplatnění řemeslnických a odborných znalostí, případně i možnost druhého výděлку.

Na počátku vývoje družstev v padesátých letech vznikala družstva stavějící zčásti nebo úplně dodavatelským způsobem. Později, zvláště pak v posledních asi dvou letech se masově rozšířila výstavba převážně svépomocí. Tento druh výstavby podporují podniky a také stát, a v současné době jde o hnutí, které zasahuje široké vrstvy obyvatelstva a hlavně pak mladší generaci, která nachází ve svépomocné výstavbě možnost rychlého osamostatnění.

V družstvu se sjednocují příslušníci nejrozličnějších povolání a postavení. Jsou to zpravidla příslušníci jednoho podniku, čtvrti nebo několika podniků a institucí. Tam, kde družstva prováděla výstavbu dodavatelským způsobem, nedocházelo mezi jednotlivými družstevníky k vytváření těsnějších vztahů. Vztah mezi nimi byl pouze vztahem dvou náhodných sousedů, byť byli z jednoho podniku. Nechceme však tvrdit, že by tento vztah nebyl v životě důležitý, vždyť jde o vztah člověka k jeho okolí a k spoluobčanům. Z hlediska těch dvou však není tento vztah v jejich životě nejdůležitější.

U družstev, která provádějí výstavbu úplnou svépomocí, je charakter vztahů dvou a více družstevníků podstatně složitější a zahrnuje několik etap vývoje. Poznatky získané v této oblasti lidských vztahů nejsou zatím ani hluboké, ani obsáhlé. Závěry, které zde budeme uvádět, nepovažujeme proto ani za obecné a vyčerpávající. Další vývoj a zkoumání tohoto kvalitativně nového vztahu občanů v socialistické společnosti naše závěry doplní a zpřesní.

Vztahy mezi družstevníky svépomocných stavebních bytových družstev nejsou, což je snadno zjištělné, něčím stálým a trvalým. Neustále se mění a vyvíjejí. Všimli jsme si, že se v jejich vývoji u několika družstev vyskytují tytéž problémy a v oblasti vztahů tytéž konflikty. Usuzujeme, že vývoj vztahů